Informatieblad
Stichting Vrienden van de Zuiderkerk Enkhuizen

nr. 17 juni 2019

Beste Vrienden van de Zuiderkerk

Wat bezielden de Kerkmeesters van de Zuiderkerk rond 1608 om alle prachtige gewelfschilderingen aan het zicht te onttrekken door er verflagen overheen te laten schilderen?

Dat in 1903 een toenmalige Kerkvoogd de gewelf-schilderingen ontdekte uit een publicatie van Gerard Brandt en de verflagen liet verwijderen is bekend. Veel pigment is toen mede verwijderd. Dat de schilderingen nu gezien worden als zeer bijzonder, zo bijzonder zelfs dat een deskundige van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het de "Nachtwacht van Enkhuizen" noemt, is veelzeggend.
Door nieuwe technieken kunnen de kleuren digitaal teruggebracht worden op foto's.
De Projectgroep gewelfschilderingen is met grote voortvarendheid bezig met het digitaliserings-project en heeft voor het analyseren van de teksten op de trekbalken in het oudste gedeelte van de kerk deskundige ondersteuning gekregen van hoogleraren van de Vrije Universiteit. U leest hierover in een stuk over het vervolg van het digitaliseringsproject door Jan de Boer van de projectgroep.
Het bestuur heeft grote waardering voor het werk van de projectgroep.

Wilt u onze stichting steunen met een donatie of heeft u dat dit jaar reeds gedaan dan zeggen wij u daarvoor hartelijk dank.

Met vriendelijke groet,
Cees Rijnders
Voorz./secr. SVZK

Openstelling Zuiderkerk

Van 6 juli tot en met 13 september van dinsdag tot en met zaterdag van 13.30 uur tot 17.00 uur.
Open Monumentendagen:
14 september van 11.00 uur tot 16.00 uur.
15 september van 12.00 uur tot 16.00 uur.

Kunst in de (Zuider) kerk.

Vanaf Pasen tot september exposeert de Kunstcommissie weer werk uit eigen gemeente, rond het thema "Bomen in de Bijbel"

Bezoek Stiltecentrum:

Tijdens de zondagse kerkdiensten en zomeropenstelling en in de winter op zaterdag van 11.00 uur tot 17.00 uur.
(zie www.pgenkhuizen.nl/activiteiten)

Project gewelfschilderingen

Een kleurrijk verleden virtueel verbeelden!

Project voor het digitaal visualiseren van de gewelfschilderingen in de Zuiderkerk te Enkhuizen.

Vorig jaar hebben wij u geïnformeerd over ons voornemen een *'tweede pilot'* te starten.
Dit mits er voldoende subsidiënten gevonden zouden worden. Door bijdragen van het Hendrik Mullerfonds, de Jacob van Wagtendonk Stichting, de Gemeente Enkhuizen , de Protestantse Gemeente te Enkhuizen en talloze privé donaties hebben we die start kunnen maken!
Bovendien heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) besloten ons geen kosten meer in rekening te brengen voor het pigmentonderzoek!
De RCE beschouwt ons project als 'restauratie aan een rijksmonument'!

Als eerste hebben we fotograaf Arjan Bronkhorst opdracht gegeven alle 54 panelen digitaal vast te leggen.

Foto gemaakt door Arjan Bronkhorst

Vervolgens hebben onze restauratoren Antje Verstraten en Megan Jil, op basis van deze opnames de plaatsen bepaald waar pigmentmonsters genomen moesten worden.
Dit is uitgevoerd door medewerkers van de RCE op de door onze huisschilder Klaver gratis beschikbaar gestelde hoogwerker (zie foto).

De restaurateurs op grote hoogte tijdens het pigmentonderzoek

Tijdens dit pigmentonderzoek, onder de indruk van de vele details , kwalificeerde dr. Luc Meegens van de RCE onze gewelfschilderingen als **'de Nachtwacht van Enkhuizen'**.
Op dit moment hebben we het definitieve eindrapport van de RCE nog niet ontvangen waardoor wij u nog niet kunnen zeggen welke pigmenten er zijn gevonden.
Wel zijn Antje en Megan druk bezig geweest om één paneel, de geboorte van Jezus, te ontstoren en te retoucheren (zie foto's).

Ontstoorde en geretoucheerde foto

Een proces waardoor veel meer details zichtbaar zijn geworden en de afbeeldingen winnen aan 'diepte'.

Op de meerdere panelen zijn 'gefragmenteerde' teksten Latijn zichtbaar. We hebben de VU hoogleraren Bert Jan Lietaert Peerbolte en August den Hollander bereid gevonden deze teksten te complementeren, te vertalen en te duiden (in de context van de Middeleeuwen).
Uit het onderzoek is ook gebleken dat we er met het bepalen van de gebruikte pigmenten nog niet zijn. Het gebruikte bindmiddel in de verf is ook zeer bepalend voor de uiteindelijke kleuren (zie foto). Het pigmentonderzoek geeft daar geen uitsluitsel over. De getoonde bindmiddelen werden in die periode (rond 1480) gebruikt. Op basis van literatuuronderzoek, beschikbaarheid, prijs, etc. zal bepaald moeten worden welk bindmiddel er hoogstwaarschijnlijk voor onze gewelfschilderingen is gebruikt.

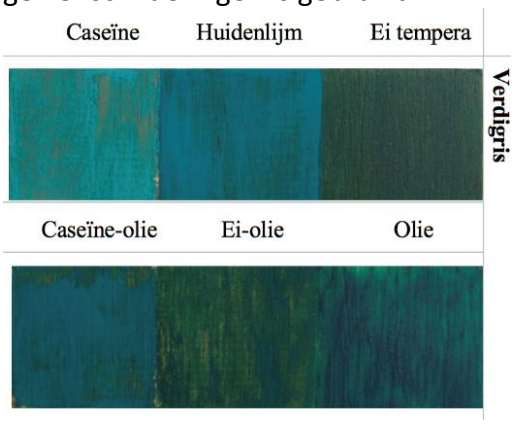

Vervolgens moeten deze gegevens over het pigmentgebruik vertaald worden naar digitale kleurinformatie. Op dit terrein wordt in met ons vergelijkbare projecten veel wetenschappelijk onderzoek gedaan. We zullen op korte termijn keuzes moeten maken welk model wij gaan gebruiken.
Daarnaast denken we na hoe we straks het eindresultaat gaan presenteren. Welke audiovisuele hulpmiddelen gaan we daarvoor gebruiken? Ook hier proberen we te leren van de expertise in andere projecten en musea.
Kortom, we zijn er nog niet maar we zijn er van overtuigd dat we stap voor stap, ook met uw hulp, ons einddoel zullen bereiken.
U kunt dit unieke project steunen door een gift op NL06 ABNA 0592 9660 11 t.n.v. SVZK met vermelding: gewelfschilderingen.
Ons project krijgt inmiddels ook internationale belangstelling. Antje en Megan zijn uitgenodigd om over dit project te spreken op 'RECH 5: 5th Edition of the International Meeting on Retouching of Cultural Heritage' op 18 en 19 oktober a.s. in Urbino, Italië.

Voor u en alle andere geïnteresseerden in ons project willen we weer een informatieve avond organiseren komende herfst.
Namens de projectgroep: Jan de Boer

Concerten in en om de Zuiderkerk

Zomeravond Beiaardconcerten 2019

Gedurende de zomermaanden vinden speciale zomerconcerten plaats. Naast de stadsbeiaardier concerteren gastbeiaardiers uit binnen- en buitenland op het carillon van de Zuidertoren.
De jaarlijkse serie Zomeravond Beiaardconcerten komt tot stand in goede samenwerking tussen de Enkhuizer Klokkenspelvereniging, de stadsbeiaardier en het Gemeentebestuur van Enkhuizen.

Agenda - Carillon Zuidertoren of Drommedaris

Dinsdagavond van 20.00 uur tot 21.00 uur:

18 juni	Zuidertoren	Frits Reynaert, stadsbeiaardier
25 juni	Zuidertoren	Gijsbert Kok
2 juli	Zuidertoren	Julie Zhu (U.S.A.)
9 juli	Drommedaris	Frank Steijns
16 juli	Zuidertoren	Laura Marie Rueslåtten (Noorwegen)
23 juli	Zuidertoren	Eddy Mariën (België)
30 juli	Zuidertoren	Charles Dairay (Frankrijk)
6 aug.	Drommedaris	vader & dochter concert: Boudewijn & Lydia Zwart - *piano & carillon* Frits & Freya Reynaert - *carillon & viool*
13 aug.	Zuidertoren	Karel Keldermans (U.S.A.)
20 aug.	Zuidertoren	Kasia Piastowska & Toru Takao (Polen en Japan) *solo en vierhandig*
14 sept.	Drommedaris	Openstelling speeltrommel- en klavierzolder
zaterdag	***16.00-17.00 uur***	en demonstratie carillonbespeling

Luisterplaats

Rond de Zuidertoren, o.a. op het Zuiderkerkhof, en bij de Drommedaris op de Dijk zijn goede luisterplaatsen ingericht. Er wordt gezorgd voor koffie en thee. De gemeente draagt zorg voor stoelen, de Enkhuizer Klokkenspel Vereniging voor de overkapping.

De toegang is gratis.

Luisterplaats bij de Zuidertoren

Vespers met de Martinus Cantorij:

Aanvang 17.00 uur
Zondag 20 oktober Anglicaanse versper
Zondag 15 december Christmas Carols

Mutaties bestuur SVZK

Als vertegenwoordiger namens het College van Kerkrentmeesters is als bestuurslid toegetreden Kerkrentmeester Leo Los.
Kees van Duin, die 5 jaar actief is geweest in het bestuur, heeft zijn functie neergelegd. Wij zijn Kees zeer erkentelijk voor zijn deskundige bijdrage in ons bestuur.
Het bestuur bestaat nu uit Cees Rijnders voorzitter/secretaris, Henk van den Brink penningmeester en Leo Los bestuurslid.

FINANCIEEL VERSLAG 2018

Balans per 31 december	*2018*
Bank Rekening Courant	19.226,00
Bank Internet Plus*	126.900,00
	€146.126,00
Reservering legaat MD	5.000,00
Subsidiereserve Zuiderkerk	30.000,00
Reservering gewelfschilderingen	20.176,00
Te betalen subsidie Zuiderkerk	10.000,00
Vermogen	80.950,00
	€ 146.126,00

Staat van ontvangsten en uitgaven 2018	
Ontvangsten:	
Rente	63,00
Donaties Vrienden 2018	2514,00
Donaties gewelfschilderingen	20.550,00
	€23.127,00
Uitgaven:	
Bankkosten	177,00
Diversen	0,00
Drukwerk	302,50
Secretariaat	152,83
Uitgaven t.b.v. Stichting	631,33
Subsidie onderhoud Zuiderkerk	10.000,00
	10.631,33
Uitgaven Project gewelfschilderingen	3.948,10
	14.579,43
Exploitatiesaldo	8.547,57
	€ 23.127,00

Colofon:
Uitgave:
Stichting Vrienden van de Zuiderkerk te Enkhuizen
Secretariaat:
Korte Tuinstraat 4, 1601 CJ Enkhuizen
0228-317927, e-mail : stichtingvzk@gmail.com
Bank:
IBAN NL06ABNA0592966011 ten name van SVZK
Penningmeester:
Westerstraat 125, 1601 AE Enkhuizen
0228-320052